

Zas Latweefchu lauschu draugs.

1833. 10. Merz.

10ta lappa.

Zaunas sinnaš.

No Pehterburges. Augsti zeenigs Keisers Janwar-mehnesi irr pawehlejis, lai ihpafchi preeksch Pohlu-semmes wehl zittu sudraba-naudu kall: gab-balus, kas 75 kapeikus, un tahdus, kas puss-ohtru rubli geld. Us katra tapatt freewiski ka pohliski raksti buhs.

No Greekeru semmes. Zas jauns Fehninsch, pahr ko jau muhsu pirma lappa stahstija, 18ta Janwar pee labbas wesselibas ar fuggi tur atnahze un 25ta pee mallas gahje un ar leelu gohdu tiffe usnems tanni pilssehta, ko sauž Nauplia. Pee pilssehtas wahrteem Greekeri wehl sawadus gohda wahrtus bija usbuhwejuschi, zaur ko Fehninsch eejahje, kad tanni pascha brihdi no walneem ar leeleem gabbaleem 21 reis winnam par gohdu tiffe schauts. Papreeksch winsch gahje basniza; tur augstakajs biskaps winnam to Gewangeliumu-grahmatu nesse pretti un kad Fehninsch pasemmigi to bija butschojis, tad tur ta dseefma: "Deews, Rungs! mehs tewi flawejam" tiffe dseedata un no walneem atkal tiffe schauts. Wissi teefas-kungi un karra-wirsnееki to paschu deenu Deewa preekscha swehreja, sawam Fehninam paklausiht un ustizzami buht. Wakkara spehlmanni preeksch Fehnina pils musiki taisija. Ohtra deena Fehninsch sawus saldatus pahrraudsija un sawa pilli ar teem itt mihligi farunnajahs, kas arri no tahm zittahm Greekeru pilssehtahm bija subtiti, winnam labbu laimi wehleht.

No Kaffeles-pilssehtas, Westwahl-u-walsti Wahzsemmē. Zaur to pilssehtu tif no ztras lihds gtai Bewrar diwi tuhstohfschi Wahzeefchi us Mindenes-pilssehtu irr gahjuschi, kas wissi no turvenes ar fuggeem pahr juhru grihb aisbraukt us Ameriku, tur dshwoht. Arri daschi Kaffeles-pilssehtneeki taisijahs lihds ar winneem eet. Winni wissi irr turrigi laudis, jo eefsch Amerikas taggad ne

weenu paschu zilweku ne usneimu, kam naw pee; fints guldes lihds. Taped; mums jo wairak ja-brihnojahs, ka schee kautini tà aisskreen no sawas mihtas un brangas tehru-semmes, fur neween winneem, bet arri wehl desmit tuhkstosch reis tuhkstoscheem zilwekeem deewsgan ruhmes un maifes buhtu.

No Nihges. Sweschs ammatneeks gta Janwar ahr-Nihgâ eegahjis frohgâ, tur starp zitteem schuhpeem atradde Kreewu, kas neganti leelijahs ar sawu dser-schanu, teikdams, ka wesselu puff-stohpu brandwihna weenâ paschâ malzinâ warroht isdserf un tatschu wehl ne buhschoht peedsehris. Ammatneeks, kautgan laikam pah; wiffu pasauli jau staigajis, tomehr tahdu leelmanni wehl ne bija redsejis. Taped; winsch ar Kreewu derreja, ka schis to ne warroht, un frohdsineekam likkepilnu puff-stohpu tam atnest. Kreews, wisseem zitteem par brihnoschanu, to teescham eesweede eekschâ, bet pehz masu brihtinu zeetâ meegâ eenigge un wairs ne bija usmohdinajams; jo jau sawu garru bija islaidis. — Ammatneeks, kas wiinu bija fahrdinajis, un frohdsineeks, kas tahdu negantibu sawâ frohgâ bija lahwis, tee abbi no palzei-teefas dabbuja sawas strahpes.

Sinnas par grahmatahm.

1.

Nu jau drihs buhs 18 gaddi, kad zeenigs Mahlpils draudses Mahzitajs J. G. Ageluth "Masu Dseefmu-Grahmatu" likke drikkelt Jelgawâ, pee J. W. Steffenhagen un Dehla 1815. (100 lappu-puffes 8niffi). Tur zeenigs Mahzitajs dewe 122 garrigas dseefmas, prohti tahdas, kahdas basnizâ pee deewa kalposchanas dseed, un wehl par peelikkumu zittas ihsas luhgschanas. Tshs dseefmas, gan drihs wiffas, no wahj' wallodas irr pahrtulkotas, un leelaka daku no winnahm jau atrohdahs Widsemmes basnizas-dseefmu-grahmatâ (Kristigas dseefmas, Widsemmes basnizâs un mahjâs dseedamas. Nihgâ 1809.); bet tē daschi wahrdi eeksch tahm zittahdi irr salikti. Nispehrnâ gaddâ zeenigs Mahlpils Mahzitajs schahm dseefmahm dewe ohteru daku, kas nosauzama:

Masa Dseefmu-Grahmata, ohtra salaffischana, no J. G. Ageluth, Mahlpils Draudses Mahzitaja. Jelgawâ, rakstôs eespeesta pee J. W. Steffenhagen. un Dehla 1831. 116 lappu-puffes 8niffi.

Tē nu zeenigs Mahzitajs 115 dseefmas mums dewis, ko winsch pa leelaku daku no wahj' dseefmahm pahrtulkoja un ko daschôs laikôs un fwehtkôs pee

deewa falposchanas warr dseedah. Bet ja tik tahs paschas dseefmas arr pa brihscham mahjâs ween dseed woi weentulibâ pahrlaffa, tad jau swehtigi augli no ta warr rastees. Par peelikkumu schai grahmatinai Mahjitajs irr dewis Rih-ta- un Wakkara-luhgschanu, prohti tahs paschas, fo arr tai luhgschanu-grahmatâ atrohd, kas pee Kristigahm Dseefmahm, jeb Widsemmes basnizas dseefmugrahmatas irr peelikta; bet schè nu Mahjitajs atkal daschus wahrduz zittahdi irr lizzis, ne fâ tai basnizas grahmatâ stahw. Lai Deews zeenigam Mahlpils Mahjitajam to labbu prahtu, ar fo winsch pee Latweeschu prahta- apgaismoschanas un firds-pazillafschanas un pee Deewa walstibas wairofschanas nodarbojahs, zaur to atmakfa, fa pee Latweescheem no schahm dseefmahm swehtifschanas-augli zeltoshs un daschas dwehfeles pee sawa ganna teescham taptu peewadditas. Tad tas winnam par eepreezinafschanu buhtu wiinna firmôs un behdu-pilnôs gaddôs. — Schahs grahmatinas dabbujamas Wahlpils Mahjitaja muischâ un katra gattawa eeseeta makfa 30 kap. fudr. n.

2.

Pehrâ gaddâ Rihgâ tikke drikketa grahmatina, kam tas wirfraksts: Tahs pehdigas Zilweka-Dehla deenas ic. (luhfo Latweeschu drauga imu gad-du, 37tu lappu); tur to tschetru preezas-mahjitaju stahsti no muhsu Kunga un Pestitaja Jesus Kristus pehdigahm runnahm, zeefchanahm, nahwes, augschamzelschanas un debbes-braukschanas irr sanemti un pehz tahs leelas peektdeenas neddelas deenahm ischskirti, tâ fa katrâ deenâ, no peektdeenas lihds leelai peektdeenai, sawadu gabbalu warr nolassihet (kaut to dauds mahjas-tehwi lihds ar saweem behneem un faimi arr darritu!) Scho stahstu starpâ zihperes weetu-weetahm irr peeliktas, kas apsihme, fur dseefminu jeb perschinu warr dseedah par firds pazillafschanu, un nu, kad mums tas swehtigs gawenu-laiks danahjis, arr jau tas dseefmu krahjuminsch sagahdahs un gattaws tizzis, fur schohs perschinus warr atrast. Schi grahmatina irr nosauzama:

Dseefmas par tahm pehdigahm Zilweka-Dehla deenahm. Rihgâ, drikkets pee W. F. Häcker 1833. 30 lappu-puffes Sniffi.

Wirfrakstam irr dalikta tahda bilde, fur to Pestitaju Eljes-kalnâ leelâ zihnischanâ un gauschâ luhgschanâ preeksch to behdu bikkeri, kas winnam bij jadserr, un tohs trihs mahjektus gulloht reds. Schinni dseefminu-krahjumâ irr salikti perschini no dasch-daschadahm dseefmahm, woi no Wezzas un Jaunas Widsemmes basnizas dseefmugrahmatas, no tahs sauzamas Pehterburgas grahmatas, no Liturgiahm un tahm peeliktahm Simts garrigahm dseefmahm; un tee ar tahm paschahm zihperehm apsihmeti, kas stahw tai stahstu grahmatâ, tâ fa warr sinnaht, kurru perschinu katrâ weetâ buhs dseedah. Arr zittahm weetinahm, fur tai stahstu grahmatâ zihperes naw eeliktas, perschini irr ismekleti, un tad skaidri ar wahrdeem tai dseefmugrahmatinâ usrahdihts, fur tas perschinsch geld. Lai nu Deews dohd, fa arr no schahm garrigahm grahmatinahm garriga swehtiba zeltoshs, un fa tahs dseefminas lihds ar teem stahsteem dauds tauschu firdis tuwaki pee Jesu Kristu peelabbinatu un zeefchaki ar to saweenotu! "Kur dimi jeb trihs

irr fapuzinati mannâ wahrâ, tur es esmu winnu widdû,“ fakka tas Rungs. (Matt. ew. gr. 18. nod. 20. w.) — Schahs grahmatinas dabbu, jau fasetas ar wahkeem, to stahstu grahmatu par 15 kap. fudr. n. jeb par 5 mahrkahm, un tahs Dseefmas par 6 kap. fudr. n. jeb par 2 mahrkahm, Rihgâ pee grahmatu-fehjeja Sturtscha, tai winna bohde kalku eelâ; bes tam wehl Widsemme: Jaun-Wellê, Raunas un Straupes basnijas = muischâs un Ungur = muischâ, pee muischas ffohlmeistera Reifen. — e —

Lihdsiba.

Zilwekam trihs draugi.

Krahjeet sewim mantas debbesti. (Matt. 6, 20.)

Kahdam zilwekam bija trihs draugi; diwi firdsmihkti, par treschu dauds ne behdaja, kaut schis pahr wisseem ustizzams. — Gaddijahs, ka zitti scho zilweku gauschi apfuhdseja un teefatajs winnam deenu nospreede, fur bij teefas preekschâ nahkt. Tad tas zilweks sawus trihs draugus luhdse un fazzija: “Nahjeet lihds ar mannim, draugi! — aisstahweet manni pee teefas, jo es esmu gauschi apfuhdsehcs.” — Tas pirmats sahje aishildetees: “Man irr zitti darbi, es ne warru ar tewim lihds” eer.“ — Ohtes gan ne leedsehcs, bet tik fo lihds teefas = namma wahrteem nahjis, jau atgreese sahjas un aishahje. — Trefchais, fo tas apfuhdsehcs lihds schim ne zif ne bij zeenâ turrejis, tas ar winnu lihds eegahje teefas = nammâ, un tahdu taisnu, preezigu un drohschu leezibu dewe teefas preekschâ, ka teefas = kungs to apfuhdsetu ne ween atlaide, bet turflahkt wehl apdahwinaja.

Kahda irr schi lihdsiba? — Klausaites! — Zilwekam schinni pasaulê trihs draugi: pasaules mantas, zitti zilweki, un labba sinnama firds, kas no tizzigas dshwofchanas un no labbeem darbeem nahkt.

Kad nu augstais, schehligais Deews zilweku nahwes = stundê pee sewi aizina — ka tad schee trihs draugi turrachs? — Pasaules mantas zilweku wissupa-preeksch atstabi, kaut daudskahrt pahr wisseem mihlakas bijuschas. — Kaddi un draugi zilweku pawadda lihds kappeneem; tur atgreeschahs un aiseet us mahjahm. Bet labba sinnama firds muhscham no zilweka ne atstahjahs; ta winnu pawadda lihds patê teefataja krehlam, un ar taisnibu, pasemmibu un tizzibu sawu leezibu nodewufi schehlastibu atrohd Deewa preekschâ. — Kam aufis dsirdeht, tas lai dsird. — r

× 7tas mihklas usminna: Spahrni pee wehja = dsirnewahm.

× Sta mihkla.

Woi tew ta weeta sinnama,
Kur brahlis, tehws un mahsina,
Irr' ikweens zits warr sehdeht gan;
Bet fur tik tew naw sehdeschan?

Wrihw drikkcht. No juhremallas = gubbernementu augstas waldischanas pusses:

Dr. C. E. Napiersky.